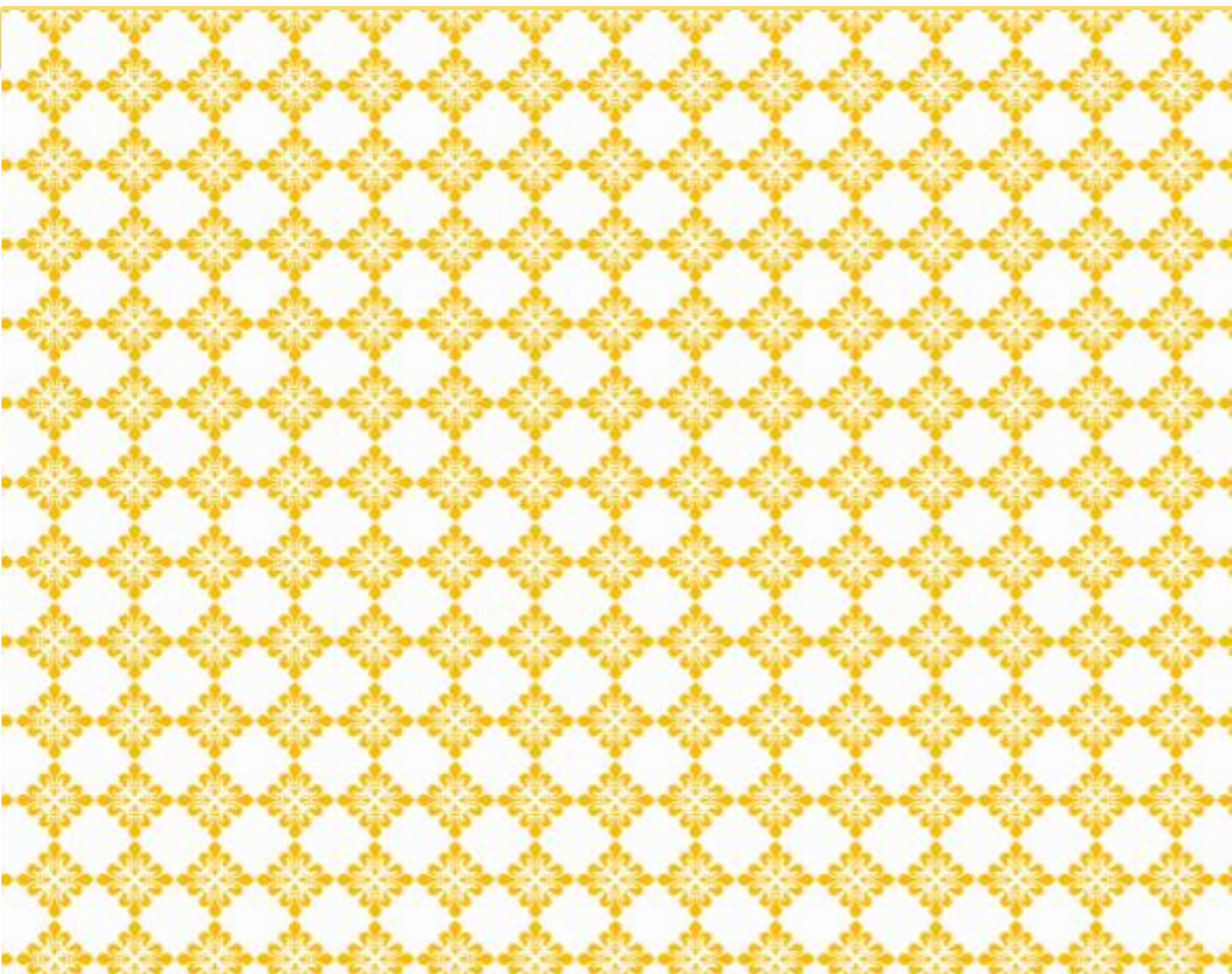

Bokslut vatten och avloppsverksamhet 2024

Tekniska nämnden

Innehållsförteckning

1	Verksamheten för vatten- och avlopp.....	3
1.1	Verksamhet.....	3
1.2	Väsentliga händelser.....	3
1.3	Interna kostnader.....	4
1.4	Komponenttyp.....	4
1.5	Resultaträkning.....	5
1.6	Ekonomisk analys.....	5
1.7	Balansräkning.....	6
1.8	Nyckeltal.....	8

1 Verksamheten för vatten- och avlopp

1.1 Verksamhet

Teknisk nämnd ansvarar för vatten- och avloppsverksamheten (VA) i kommunen inom de av Kommunfullmäktige beslutade VA-verksamhetsområdena.

Uppdraget för VA-verksamheten är att producera och leverera ett godkänt dricksvatten, avleda, rena och återföra renat spill- och dagvatten till sjöar och vattendrag inom verksamhetsområdena för VA.

VA-verksamheten svarar för planering, ny- och ombyggnation samt drift och underhåll av verk, distributionsnät, dagvattenanläggningar, pumpstationer, reservoarer och tryckstegringsstationer.

34 § i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster anger att VA-avgifternas belopp och hur avgifterna ska betalas ska framgå av en taxa och att kommunen får meddela föreskrifter om VA-taxan. Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen och fördelningen av avgiftsuttaget ska ske utifrån vad som är skäligt och rättvist. Det finns dock inget juridiskt hinder mot att VA-verksamheten helt eller delvis finansieras med skattemedel.

1.2 Väsentliga händelser

Risken analysen för grundvatten i Enköpingsåsen, så kallad känslighetskarta har börjat implementeras i samhällsplaneringen i samband med detaljplanering och anslutningsärenden inom VA. Nivåerna i grundvattenmagasinen, som är grunden till vår dricksvattenproduktion, har varit normala eller över det normala.

Underlag för ny nödvattenplan är framtaget och Tekniska nämnden beslutade att skicka planen på remiss till berörda nämnder. Remissvar från berörda nämnder har inkommit och bearbetas. Politiskt antagande beräknas ske under kvartal 1, 2025.

Under året har den fysiska säkerheten höjts genom att upprätta områdesskydd kring dricksvattenanläggningarna. Den sista dricksvattenanläggningen som inhägnas är Munksundets vattenverk. Arbetet kommer att slutföras under år 2025. Inhägnad av Munksundets vattenverk behövs påskyndas efter ett föreläggande från tillsynsmyndigheten om att stärka det fysiska skyddet i enlighet med gällande lagstiftning.

I syfte att höja säkerheten för de kommunala dricksvattenanläggningar har tillträde till samhällsviktiga anläggningar begränsats till enbart VA- personal. Ytterligare ett steg i att höja säkerheten för de kommunala dricksvattenanläggningar har varit att säga upp avtal med teleoperatörer som har haft sin utrustning placerad i och på vattentorn. Utrustning på Stenvretens vattentorn har tagits bort under året.

Hydrologiska modeller för spill- dag- och dricksvattenledningsnäten har uppdaterats för Enköpings tätort. För Enköpings tätort samt kransorterna togs det fram en skyfallskartering i samband med framtagande av dagvattenmodellen. Skyfallskarteringen finns tillgänglig på ENA kartan och är till för alla kommunens verksamheter som behöver en plan för att skydda sig mot framtida skyfall och översvämningar.

Ett systematiskt underhållsarbete där verksamheten arbetar aktivt med förebyggande underhåll säkerställer en god förvaltning av de investeringar som gjorts och görs i VA-huvudmannens anläggningar. Införande av systematiskt underhållsarbete pågår, men är försenat med anledning av ekonomisk återhållsamhet och vakanser.

Digitalisering har stor prioritet inom verksamheten. Arbetet pågår exempelvis med införandet av fjärravlästa digitala vattenmätare och ett verksamhetssystem för GIS-baserat digitalt ledningskartverk.

Tillsynsmyndigheten har konstaterat avvikelser mot hänsynsreglerna i miljöbalken och har förelagt VA-verksamheten att inkomma med saneringsplaner för Grillby reningsverk, Fjärdhundra reningsverk samt Örsundsbro reningsverk senast den 30 maj år 2025. Saneringsplanerna ska tydliggöra vilka åtgärder för uppströmsarbetet med avseende på att minimera mängden tillskottsvatten till det aktuella verket som

verksamhetsutövaren planerar, samt beräknad tidplan för när åtgärder kan genomföras. Arbetet pågick innan föreläggandet, men slutdatum för genomförande behöver tidigareläggas med anledning av föreläggandet.

Översvämningar och höga vattenflöden har inneburit bräddningar på avloppsnetet och ökat antal skadeståndsärenden. Kostnaderna för det inträffade är inte kartlagt ännu. Det blir av vikt framgent att jobba med det eftersatta underhållet av diken, fördröjningsdammar och utbyggnad av det kommunala dagvattennätet.

Tillsynsmyndigheten har konstaterat avvikelser mot hänsynsreglerna i miljöbalken och har förelagt VA-verksamheten att inkomma med saneringsplaner för Grillby reningsverk, Fjärdhundra reningsverk samt Örsundsbro reningsverk senast den 30 maj år 2025. Saneringsplanerna ska tydliggöra vilka åtgärder för uppströmsarbetet med avseende på att minimera mängden tillskottsvatten till det aktuella verket som verksamhetsutövaren planerar, samt beräknad tidplan för när åtgärder kan genomföras. Arbetet pågick innan föreläggandet, men slutdatum behöver tidigareläggas med anledning av föreläggandet.

Flera stora investeringsprojekt planeras eller är i genomförande, vilket beskrivs nedan under rubriken Investeringsredovisning.

1.3 Interna kostnader

Nedan beskrivs hur gemensamma kostnader med andra verksamheter har fördelats och som belastar VA-verksamheten.

- Ekonomi- och administrativ stabspersonal SBF, enligt uppskattad arbetstid.
- Internhyra, utifrån ianspråktagna kvm.
- Telefon, enligt abonnemang kopplade till VA
- IT, efter antal licenser.
- Försäkringspremier, fordon kopplade till VA.
- Inköp, efter beställning.

1.4 Komponenttyp

Komponenttyp	Avskrivningstid intervall
Stomme och grund	30 - 80 år
Markanläggning	10 - 30 år
Under jord	15 - 80 år
Ovan jord	5 - 50 år
El	10 - 20 år
VVS	15 - 50 år
Övrig byggnation	10 år
Styr och larm	15 år

1.5 Resultaträkning

Resultaträkning (belopp i mnkr)	Bokslut 2023	Utfall helår 2024
Intäkter	114,3	123,7
Personalkostnader	-36,1	-35,7
Kapitalkostnader	-36,6	-48,3
Övriga kostnader	-57,6	-54,8
Summa kostnader	-130,3	-138,8
Avsättning	0,0	0,0
RESULTAT	-16	-15,1

1.6 Ekonomisk analys

Verksamheten Vatten och avlopp visar ett underskott på 15,1 miljoner kronor. Tekniska nämnden har sedan nämndplan med budget 2024 i februari 2024 hanterat att verksamheten för Vatten och Avlopp (VA) har ett underskott med 25,5 miljoner kronor år 2024. Kommunfullmäktige fattade sedan i oktober beslut om VA-verksamhetens budgetunderskott.

Intäkterna förändrades mellan år 2023 och 2024 genom att brukningsavgifterna höjdes med 7% och anläggningsavgiften höjdes med 10,9%. Både intäkter från brukningsavgifter och anläggningsavgifter ökade jämfört med budget, då större byggnader och fler serviser har tillkommit.

Verksamheten har ett överskott för personalkostnader med 7,1 miljoner kronor jämfört med budget på grund av vakanser och föräldraledigheter. Dock innebär det VA-verksamheten inte har kunnat starta eller ha framdrift i alla projekt och att verksamheten har ett eftersatt arbete inför 2025.

Avvikelse mot budget finns för kostnader kopplat till nyttjande av slamdammar, i och med att Kommunstyrelsen beslutat om kostnadsfördelning om 50% för VA, mot de lagstyrda och budgeterade 80%. Kostnader för avveckling av slamdammar uteblev år 2024. Kostnadsfördelning mellan skattekollektivet, avfallskollektivet och VA-kollektivet behöver ske i enlighet med delansvar för de fyra anläggningarna. Driftkostnaderna för slamdammarerna förväntas dock minska till följd av åtgärden. Ekonomiska konsekvenser kommer dock att uppstå för företagare, för lantbrukarna, i och med förlorade intäkter.

På grund av en pågående juridisk tvist i ett exploateringsinvesteringsprojekt i Grillby blev utfallet för advokatkostnader högre än budget.

Oförutsedda kostnader kopplat till investeringsprojekt så som rivning, sanering och stillestånd har påverkat utfallet med cirka 3 miljoner kronor

De översvämningarna som skedde under 2023 och 2024 har resulterat i ett antal regresskrav från VA-abonnenternas försäkringsbolag. Slutlig kostnad att betala för VA-kollektivet för regresskraven är fortfarande delvis okänd.

VA-verksamheten påverkas starkt av ränteutvecklingen. I utfallet är räntekostnaderna baserade på räntan 1,93%. Budgeterad räntesats är 2,10%.

1.7 Balansräkning

Balansräkning (belopp i mnkr)	Not	Bokslut 2023	Utfall helår 2024
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
- Immateriella anläggningstillgångar		0	0
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar		1 028,40	1 377,7
- Maskiner och inventarier		5,8	8,2
- Övriga materiella anläggningstillgångar		0	0
- Finansiella anläggningstillgångar		0	0
Summa Anläggningstillgångar		1 034,20	1 385,9
Bidrag till statlig infrastruktur		0	0
Omsättningstillgångar			
- Förråd med mera		1,1	1
- Lager av exploateringsmark		0	0
- Fordringar		14,6	14,2
- Övriga kortfristiga fordringar		0,7	3,3
- Kortfristiga placeringar		0	0
- Kassa och bank		249,2	252,7
Summa Omsättningstillgångar		265,6	271,2
SUMMA TILLGÅNGAR		1 299,80	1 657,1
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
- Årets resultat		-16	-15,1
- Resultatutjämningsreserv		0	0
- Övrigt eget kapital		1,5	-14,5
Summa Eget kapital		-14,5	-29,6
Avsättningar			
- Uppskjuten skatt		0	0
- Avsättning för pensionsskuld och liknande förpliktelser		6,2	9,3
- Andra avsättningar		75,2	75,2
Summa Avsättningar		81,4	84,5
Skulder			
- Långfristiga skulder		1 178,00	1 559,8
- Kortfristiga skulder		54,9	42,4
Summa Skulder		1 232,90	1 602,2

SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 299,80	1 657,1
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
- Panter och därmed jämförliga säkerheter		0	0
- Ansvarsförbindelser		0	0
- Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar		0	0
- Övriga ansvarsförbindelser			

Noter	Inventarier	Anläggningar	Total
Not 1: Anläggningstillgångar			
Ingående balans	5,5	1 028,80	1 034,20
Avskrivningar	-1,1	-24,5	-25,6
Utrangeringar anläggningar			
Investeringar under året	2,4	374,8	377,2
Utgående balans	6,8	137,1	1 385,9
Not 2 Eget kapital		2 023	2 024
Balanserat resultat		1,5	-14,5
Årets resultat		-16,0	-15,1
Summa Eget Kapital		-14,5	-29,6
Not 3 Förutbetalda intäkter från anslutningsavgifter		2 023	2 024
Ingående anslutningsavgifter		159,7	188,2
Anslutningsavgifter 2020			
Anslutningsavgifter 2021			
Anslutningsavgifter 2022			
Anslutningsavgifter 2023		32,9	
Anslutningsavgifter 2024			35,4
Återföring av tidigare års anslutningsavgifter		-3,7	-4,5
Återföring av årets anslutningsavgifter		-0,7	-0,7
UB förutbetalda intäkter från anslutningsavgifter		188,2	218,4
Not 4 Fondavsättning framtida investering		2 023	2 024
Ingående fondavsättning		75,2	75,2
Genomförd avsättning under året		0	0
UB fondavsättning framtida investering		75,2	75,2

Not 5 Övriga Långfristiga skulder		2 023	2 024
Ingående balans		774,7	990,4
Årets förändring		215,7	351,6
Justering tidigare år			-1,7
UB Långfristiga skulder		990,4	1 340,3

1.8 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2024	Utfall helår 2024
Total kostnad per ansluten	2 809,20	2 809,20	4 175,00	3 866,00
Total kostnad per kubikmeter levererat dricksvatten	35,2	35,20	53	50
Andel drift- och underhållskostnad av total kostnad	75,20 %	75,2 %	74,10 %	75,71 %
Andel räntor och avskrivningar av total kostnad	26,20 %	26,2 %	33,80 %	34,82 %
Nyinvesteringar per ansluten	2 236,50	2 236,50	10 096	9 283
Reinvesteringar per ansluten	1 186,50	1 186,50	1 519	1 228
VA taxa typhus A	9 801,50	9 801,50	11 011,00	11 011,00
Antal anslutna personer	35 738 st	35 738 st	35 805 st	35 887
Antal anläggningar	6 502 st	6 413 st	6 697 st	6 582